

Lyhennelmä alustuksesta Maataloustieteen Päivillä 11.1.2006 Fil.maist.,konsuli *Aulis Tinnilä*

Yhteisen maataloustutkimuksen liikkeellelähtö Baltian ja Suomen välillä

Baltia on Suomesta 70-600km etelään, peltopinta-ala n.5 milj. ha eli kaksinkertainen Suomeen verrattuna ja kasvukausi jo Virossa viikon pitempi ollen Liettuassa yli 200pv eli Tanskan veroinen Maatalousvälineistön ja -sanaston samankaltaisuudesta saattaa päätellä ,että maanviljelyn kulttuuriperinnöllä on yhteiset juuret Suomen ja Baltian maiden välillä .Ne ovat peräisin jo ajalta jolloin asuttiin toistemme tuntumassa .

–1920 ja 30-luvulta on runsaasti tietoa ”koetoimintaveljien ”seminaari- ja opintomatkoista kaikkiin kolmeen lähimaahan .Yhteyksistä muodostui säännöllisiä kun 20-luvun lopussa perustettiin Baltilais-Suomalainen Agronomiyhdistys ,joka kokoontui vuosittain eri pääkaupungeissa .

Pellavanviljelytieto ja sokerijuurikkaan viljelyoppi puhuttivat varmasti ja mm. Sangasten pitkäkortinen ja –tähkäinen ruis sai vahvan jalansijan Suomessa. Harjurit olivat myös osaltaan tuomassa viljelyoppia maahamme Baltian parhailta suurtiloilta .Emme aavistaneet ,että saisimme joskus tehdä vastapalveluksen Itämeren rantain naapureillemme .

Sota muutti kaiken ,teki Baltiasta kolhoosimaatalouden . Yhteystiet sulkeutuivat tarkkaan .

Tirkistysaukkoja rautaesirippuun

Virallisten ystävyysvierailujen lisäksi vain harvat saivat mahdollisuuden solmia jatkuvia yhteyksiä Neuvostoliittoon. Puutarhasektorilla tällainen tilaisuus avautui Hortus OY:n Allan Lagerströmille v.1972.Hän tarttui mahdollisuuteen ja palkkasi nuoren hortonomi Bo Wikströmin Soviet-kauppaan . Bon panos Baltia-yhteistyössä on ollut merkittävä .Toimitettiin kokonaispaketteja kasvihuoneista, valaistuslaitteisiin ja neuvoja viljelyyn maanäytteiden otosta analysointiin, lannoitukseen ja kasvinsuojelutoimiin .

Myös karjanrehu- alalla alkoi olla mahdollisuuksia. Farmi –lios aloitti testitoimintansa Virossa ja pian seurasi 80-luvun ensi vuosina Kemiran toimittamana AIV-liuos .Myös maatalouskoneitamme pääsi näyttelyihin .

Moskovan kautta Viroon

Aivan uuden aikakauden avasi Kemira OY:n idänkauppa .USSR oli merkittävä lannoiteraaka-aineiden toimittaja .Vuotuisissa neuvotteluissa pidettiin vientituotteina esillä.

Kiistaton kunnia uudesta aloitteellisuudesta lankeaa edesmenneelle, agronomi ,kauppaneuvos **Lauri Iisakkilalle**, joka kauaskatseisesti arveli ,että kaupan jatkuvuus voitaisiin parhaiten turvata käyttöneuvonnan, ja koeviljelyn keinoin paikan päällä Neuvostoliitossa.

Kemira solmi 1982 Neuvostoliiton maatalousministeriön kanssa kolmivuotisen ns. Drushba-sopimuksen .Tavoitteena oli esitellä suomalaista viljelytekniikkaa ja -teknologiaa Moskovan tuntumassa ja avata samalla markkinoita suomalaisille maatalouskoneille ja viljelytarvikkeille. Sopimusaikana solmittiin myös peittäusaine ja rikkahävite sopimus ,joka mahdollisti Kokkolan hienokemikalitehtaan rakentamisen.

Ulkomaankauppaviranomaisemme ja maatalousyhteistyöryhmää vetävä kansliapäällikkö Reino Uronen tukivat tehtyä aloitetta, samoin vuorineuvos Yrjö Pessi . Monet suomalaisyritykset ilmoittivat tulevansa kuvioon mukaan. Drushba-sopimusta jatkettiin kolmella vuodella 1985 ja Moskova suostui siihen ,että sikäläisen toiminnan lisäksi saatiin tehdä kokeita myös muissa tasavalloissa mm. Baltiassa ja Ukrainassa .Niin avautui koetoimintatie Baltiaan.

Drushba oli tuloksiltaan ylivoimainen näyttö suomalaisteknologian etevämmyydestä .

Virolaiset olivat innolla koetoiminnan aloittamisessa mukana. Sopimus yhteistyöstä suomalais –ja virolaisosapuolen välillä solmittiin 20.11.1987 ja pian oli oma maatalousministeriömme siinä myös virallisesti mukana merkittävin panostuksin .

Niin alkoi Adavere-toiminta Virossa ensin suppeampina tutustumiskokeina, sitten laajempina kenttäkokeina ja pian mukaan tuli myös Latvia ja Liettua omine koeasemineen.

Adavere-toiminta kehittyi monipuoliseksi koeasemaksi.

Tilan valinta onnistui yli kaikkien odotusten. Johtaja Vello Kaselo agronomeineen, insinööreineen karjanhoitajineen ja masinisteineen oli heti täydestä sydämestä mukana. Yhteistyö sai ystävyystalkoiden sävyn. Viron puolelta maatalousministeriön johto, Oolav Tamberg etunenässä, liitti työhön mukaan Eestin Kasvinviljelylaitoksen Erkki/Gennadi Hannolaisen ja pian myös vapaiden viljelijäin järjestöt, joten Adavere oli koko Eestin yhteinen.

Suomalainen osapuoli Leena Ristimäki, Pentti Salonen ja Seppo Pere, Hannu Pirttilä, Jorma Syvälahti ym. toivat mukaan osaamisensa. Tekijät näyttivät, että agronomi hyppää tarvittaessa traktorin pukille. Suomalaisyritysten luettelossa on Kemiran lisäksi kolmisenkymmentä muuta yhtiötä ja laitosta, joiden asiantuntijat olivat mukana menestyksen rakentamisessa. Väheksyä ei pidä myöskään kymmenen eestiläisorganisaation mukanaoloa. Latviassa ja Liettuassa oli osallistuvia tahoja merkittävästi vähemmän.

Ensi vuosien näytöskokeiden aikana saatiin suomalaisteknologioin kaikkien aikojen suurin Planet-kevätevehnäsato, 7980 kg/ha koeviljelmän ollessa 11 ha. Eestiläiset toteavatkin, että kolmen ensimmäisen vuoden merkittävin tulos oli nykyaikaisen viljelyteknologian tiedon ja kokemuksen esitleminen maan viljelijäkunnalle.

Jälleenitsenäistynyt maa saattoi kasvukaudesta 1992 lähtien suunnata kokeet asioihin, joissa tarvittiin nopeita toimia. Sokerijuurikas otettiin viljelyyn rehujuurikkaan tilalle suomalaismennetelmin ja jurtit vietiin Suomeen jalostettavaksi sokeriksi, joka palasi Eestiin. Öljykasvit tulivat kuvaan suomalaisen Öljynpuristamon tullessa mukaan. Aikanaan sai Viro oman öljynpuristamonkin Kone- ja kuivaamoväki lisäsi niinkään aktiivisuuttaan, jopa karkeatekoisista kasinsuojeluruiskuista tehtiin riittävän tarkkoja osia vaihtamalla.

Adaveressa oli tilaa kokeilla niin suurin kuin pieninkin koealoin. Tilan pinta-ala oli 1987 6300 ha ja vielä osakeyhtiönäkin 1999 3714 ha, lypsylehmiä 1150, mullikoita 800 ja sikoja 1800. koneita riittävästi joka lähtöön. Satojen kehitys on ylpeyden aihe vaikka jo ennen yhteistyötä tila oli maan parhaita. Koetulokset julkaistiin vuosittain.

Tiedon levittämisen uusi aikakausi

Harvoin on koetoiminnan tuloksia otettu yhtä innokkaasti vastaan kuin Adaveressä. Pellonpiennarpäivät keräsivät vuosittain 400-500 henkeä jo maata viljeleviä tai viljelijöiksi aikovia. Pian pidettiin koulutuspäiviä kasvukauden eri vaiheissa. Näytettiin maan muokkaus, kylvö kasvinsuojelu ja sadonkorjuu käytännössä ja esittelijöinä olivat eestiläiset. Eikä opiskeluinto koskenut vain esittelyjä. Koetoiminnan avulla sovellettiin Suomessa käytetyt ohjeet ja eestiläisten tieto uuteen teknologiaan ja otettiin heti käyttöön. Niin tekivät myös esittelypäivien tuhannet viljelijät. Siinä eivät tutkimustulokset jääneet hyllyille homehtumaan. Koetoiminta ulotettiin myös karjanhoitoon.

Adaverelaiset kutsuivat latvialaiset ja liettualaiset katsomaan tuloksia ja pian pystyimme koetoiminnan pienimuotoisena, mutta hyväksi todetuin keinoin Siguldaan ja Dotnuvaan.

Viljelyoppaat

Jälleenitsenäisen maan käsikirjatarve oli valtava. Yhteistyössä pidettiin vuosien 89-97 välillä 75 erilaista kurssi- ja opintopäivää, joissa oli n. 12000 osallistujaa. Oppaita ja kasvikohtaisia viljelyselosteita tehtiin esim. eestiksi 13 kpl, painosmäärä jokaisesta 5000-10 000.

Maataloustutkimus ja sen seuraukset

Tutkimus ei tule koskaan valmiiksi vaan tulokset on hyödynnettävä sitä mukaa kun niitä syntyy. Se jäi viljelijäin asiaksi, mutta myös moneen muuhun asiaan tuotiin veljeskansan apua.

Huolestuneina seurasimme Viron yltiöliberaalista maatalouspolitiikkaa, joka esti pientilojen selviytymisen jo ennen EU:ta. Nyt on taas keksittävä uudet keinot myös isojen selviytymiseksi. Siinä saattaa Balttiyhteistyö olla meidänkin etumme, mutta se aihe on seuraavan puhujan reviiriä.